

MEIE MATS

Tallinn, Harju t. 45 • Ilmub 2 korda kuus • 19 aastakäik • 1921 • Aprill, 9 • Nr. 13 (290)

Gori joonistus. E. Isoki puulõiga.

Kewade tants on alanud!

Tellimise hind:

1 kuu — postiga 35 mk.
1 „ — postita 33 „
Wäljamaale 70 mk. kuus

MEIE MATS

Erapooletu nalja ja pilke
nädalleht XIX aastakäik

Toimetus ja tallitus: Harju t. 45
Tallinnas

Tarvitamata jäänud kirjatöid
tagasi ei saadeta

Saadetawatel kirjatöödel peab
saatja täielik address olema.

Punane särk.

(Mälestusleheke päewaraamatust.)

Teooria — pettew sootuluke...

Kuid ma tahtsin kõnelda punasest särgist. Ja, ma kõnelen punasest särgist.

Lapsena hulkusin ma kord karjamaal, seljas — punane särk.

Kedagi ei olnud lähedal. Ainult eemal helisesid karja-kuljused.

Äkki ilmus härg. Ma olin just lagedal platsil. Härg, nähes mind, ajas silmad punni ja pidi tormama mu peale.

Alguses olin ma meelitud ta tähelepanust; mõtlesin, et punane särk meeldib talle, aga kui ta hakkas saba keerutama kui leterkasti wänta ja ta juu nurkadesse tekkis waht, siis mõistsin, et olen hädaohus.

Miks talle ei meeldinud mu punane särk, seda ma ei teadnud.

Hiljem kuulsin, et härg oli tol ajal väga kuri, sest temast lahutati paar kallikest — lehma. Ta oli wististi poligaamilise abielu poolehoidja.

Ma tahtsin härja eest põgeneda, kuid ühe hüppega oli ta mu ees ja julgus tee.

Ma tardusin paigal, ilma et oleksin teadnud, mis ette wõtta.

Siis mõtlesin maha heita ja mitte hingata. Ma olin lugenud kooliraamatust, kuus mees karu küüsiist pääsis sel teel, et tegi end furnuks.

Kuid ma ei waldanud seda teha: härg wõis siiski sarwed minu ribidesse lüüa ja mind üles tõsta.

Siis hüppasin kõrwale. Onneks sündis see sel silmapilgul, kui härg mind tahtis läbi puurida.

Härg formas wastu puud ja jäi sarwepidi selle külge.

Mina aga põgenesin.

Hiljem juhtis saatust mind Peterburi.

Ma kandsin punast särki ja peas mütsi kirwe ja ankruga.

Ankur ja kirwes olid muidugi miniatüürsed, sest suurt laewa ankurt ja kirwest ei oleks ma juutnud mütsil kanda.

Ma olin siin politehnikumis üliõpilane.

Punast särki ei kannud ma mingis tagamõttes, wato sel põhjusel, et ta oli odaw.

Seal tekkis aga töölise-liikumine. Wiimased

kõndisid hulgana Newski prospektil ja mujal ja nõudsid wabadust.

Äkki tuli kusagilt pristaw. Ta ilmus mu ette kui maa alt, ja kui ta mind nii waatles, tuli mu meele härg koduküla wainult.

Ma tahtsin põgeneda, kuid juba hüüdis ta: „Linnawahid, wõtke selle!“

Kuid sel silmapilgul, kui ta pea käsuga pööris, jooksin ma töölise hulga sekka.

Järgmisel silmapilgul piirati rahwahulk ja pristaw käskis rahwast mäsule üleskihutajat wälja anda.

Ma teadsin, et olen hädaohus, sest oli sõjaseadus ja punasestärgimehi poodi wõlla.

Mu hirmul ei olnud piiri. Kuid seal ütles üks weneke:

„Wõtke särki!“

Ma wõtsin särki. Keegi andis oma higise tööpinfaki alt mulle oma musta tööpluuse, mille kope selga tõmbasin.

Ma olin päästetud. Kui linnawahid rahwahulga seast mäsule kihutajad punasestärgimeest ei leidnud, lasti rahwahulk minna.

Ja mõni silmapilk hiljem woolas rahwahulk edasi punaste lippude saatel, mis rippnesid jalutuskeppide otjas.

Ma teadsin — see oli minu särk, millest tekkisid punased lipud.

Päew hiljem algas üleüldine mäs.

Charles.

—o—

Õrnemad pooled.

(Krakteristika.)

Wiilikunstniku naine — saeb mehe närwidel.
Näitleja naine — plaksutab mehele.
Käärihuja naine — ihub mehe hammaid.
Kooliõpetaja naine — dikteerib mehele ette.
Ministri naine — teeb mehele opositsiooni.
Woorimehe naine — sõidab mehega.
Ohwitseri naine — komandab mehe üle.
Laternaflüütaja naine — paneb mehele silmade alla latrid.
Rätsepa naine — pressib meest.
Kingsepa naine — tõmmab mehe liistu peale.
Kärneri naine — poogib meest.
Sepa naine — karastab meest.
Kunstniku naine — pintfeldab meest.

—o—

• Kell.

Derte.

Ma ei mõtle selle sõna all kiriku kella, tähendab neid, mis jumalateenistusele kutsuvad või mis matuste puhul helisewad — ei, ma mõtlen tubaseid kella: seinakellu, wekreid ja uurisid (kuna uur tubane kell ei ole, võib teda siiski selleks kutsuda, sest ta tuba on — westitaskus.)

Kellu on mitmet laadi: ühed, mis käiwad, teised, mis seisawad ja kolmandad, mis ka käiwad, kuid mis õieti ei käi. See tähendab, need ei käi küll karkudel või ei lonka, nagu inimesed, kes õieti ei käi, waid nad kas lähewad oma jalgadeta kehadel ette või jääwad taha.

On sarnaseid äratuskellu, mis teid äratawad üles öösel kell üks, kui tahate ärgata hommiku kell kuus. Nad nagu truud wahimehed, kes hoolitsewad, et teie ärri hiljaks ei jääks. On kellu, mis peawad omaks sihtiks teid hiljaks jätta rongile, teatrisse, või arnjamaga kohata. Ühed kelladest püüawad oma löömijega saawutada maailma rekordi, nagu meie esimaadlejad. Teised kelladest on sarnased, mida mõistawad ainult nende omanikud. Kui sarnane kell lööb wiis, siis teab omanik kindlasti, et nüüd on kell kaksteistkümmend. Sarnase kellaga peab olema väga suur tuttaw, kui mitte sõber, et mitte petetud saada.

On kellu, mis on väga muutlikud, nagu kindla iseloomuta inimesed. Sarnaseid kellu waldab ilma pilgu meeleolu, nagu meie impresjonistlikke kirjanikke. Ühel päewal ruttawad nad nii ruttu ette, kui meie kõige paremad marathoni jooksjad, teisel päewal jääwad nad mahja, kui meie woorimeeste hobused jalakäijatest.

Kuna mind kellad alati petnud on, otsustasin kord osta kella, mis puuwärgiga ja suures, kapi-kujulises kastis. Sarnased kellad on teatavasti palju paremad kui uuema tehnika saawutused ja nad ei eksti kunagi. Kes sarnast kella weel ei ole näinud, see võib seda näha Tallinnas Kadriorus, Peeter esimese majakeses. (Mõistagi, et minul Peeter I. kell ei olnud, kuid teine, sedamoodi.)

Ma panin kella nurka ja tahtsin käima panna, kui tuli meele, et kella wõtme olin unustanud endise omaniku juure. Ilma wõtmeta oli aga wõimata kella käima panna, kuna peale kella numbriplate oli kõik muu osa puuskasti sees, mille ees uks. Nimelt selle ukse wõti puuduski, kuna kell tuli ülestõmmata, aga mitte üleskeerata.

Otsustasin järgmisel hommikul kella wõtme tuua. Seal ündis aga südaösel üllatus.

Äkki hakkas käunuma kass. Kuna mul kassi ei olnud ja käunumine kostis toast, hakkasin kassi otsima, keda ma aga kusagilt ei leidnud.

Seal mõistsin, et kell käunus. „Tõhoo, kell käib,“ mõtlesin, „ja ta ei löö, waid käunub. Kell on wististi kaksteistkümmend, sest käunumine ei tahagi lõppeda.“

Kuid käunumine ei lõppenud ka siis, kui waatasin uuri, mis näitas, et kell oli üks.

Mu õõ rahu oli rikutud, sest käunumine kestis edasi. Mis teha, et kell wäikiks? Kuid ma ei leidnud mingit abinõu, kui ei tahtnud kella lukku rikkuda.

Nii weetsin õõ unetuna hommikuni. Siis tormasin wõtme järele.

Kui hiljem kella ukse awasin, kargas sealt wälja hiigla punasekirju kass, aga kella kapis oli seitse roti furnukeha.

Charles.

—o—

Päewamured.

Kewade mured. Kewade lähenemine sünnitab ka oma jagu muret — iseäranis meile, naisterahwastele! Iseäralist muret rõõmu wastu ja rõõmu peab rõõmuwääriliselt wastu wõtma. Kewade on armastuse hooaeg ja see hooaeg algas de jure 21. märtsil, kuna aga de facto algus 1. mail on — maikuu on see õanne ja armastuse kuu. Isegi laulik laulab:

Kewadel kui häälitseb lind,

Maalike — kosin ma sind...

Kosija on muidugi peig ja Maalike tahab peiid ka neuwääriliselt wastu wõtta. Ja, jah! Ka rõõm sünnitab muresid. — Esiteks on tarwis — kewade kübar, suurte sulgedega ja siidise lindiga. Raske on niisugust riistapuud muretseja, kui paigatud kassafähed puuduwad. Ja siis — läbipaistew loorriidest bluuse, mille läbi roosakad käewarred ahwatsewalt wirwendawad ja paisuwad rinnad kutsuwad:

Pane siia oma wäsinud pea,

Siin on puhkada pehme ja hea...

Kleidike peab liihike olema ja nimelt põlwenedi ulatama — ta on mõistatuse warjaja. Sukad wõrgutaolised, et näha misugune meeldiw õrn siis seal peitub ja sukad peawad lõppema kingakeses ehk saapakestes, mille ehteks kõrged kontsad. Niisuguse ülikonna peab iga naisolewus muurefsema, kes kewadega ja noolemehe Amooriga sõjajalale tahab asuda. Kõik see nõuab kulu ja tarwilise hulga katkiste pangatähtede murefsemine nõuab osawust. — Riik omalt poolt selleks toetust ei anna, olgugi, et armastuse kurs kõrges hinnas on, niisama kõrges hinnas nagu naelsterlingid. Kes armastust ihkab, peab sõja wastu walmistama omal kulul. Ja elu näitab, et naisolewused suudawad seda korda saata. Mureta ööd on suuremal hulgal sõja wastu walmistajatel tundmata asjad — aga läbi liiakse. Siis algab sõjakäik ja peig, kes alla langeb, saab oma korda murega öid maitsta — häda wõidetule!

Peiid — sulgkübar, käewarred, rinnad, wõrk-sukad ja kõrged kontsad on need miinid, mis teie kewadise sõidutee hädaohklikuks muudawad. Trehwate miini otsta, siis sünniwad plahwatused, esimene on musu ja wiimane — kõrwalops! Ja teie poisimehe elu on õhku lennanud. Wõrk-sukad on oma otstarbe täitnud ja kui 1921. aasta:

Kewadel häälitseb lind,
siis papaks ju kutsutaks sind.

Ja siis ootavad uued mured, kui külas hakkavad käima kured.

Meeste maitset on mitmesugused. Põhjuseid, miks mehed abiellu astuda, olla terwelt kuradi tosin, s. o. kolmteistkümme ja nimelt:

1. Raha ja waranduse pärast.
2. Ilusate jalge pärast.
3. Rumaluse pärast.
4. Ei juutnud meelitustele vastu panna.
5. Wanaduse kartuse pärast.
6. Wanapoisi nime pärast.
7. Soow järeltulejaid saada.
8. Väljaspool abiellu sündinud lapse pärast.
9. Neiuke oli meeldiw.
10. Auahnuse pärast.
11. Armastuse pärast.
12. Igawuse tõttu.
13. Wiimased on niisugune sort mehi, kes tšegi ei tea, kuidas abielumehiks oli kukkunud.

„Waba Maa“ lihawõtte pühade nr. leidus kuulutus, kus keegi nupumees pealkirja all „Õnneleid“ teatab, et siisukal eluajal on abinõu leidnud, millega igal ajal võita võib meeldiwa neiu südamet j. n. e. Abitarwitajaid lubab rahuldada juhatusega; tarwis on ainult wanadus ja aadress üles anda, juurde lisades 5 marka postikuludeks. Et „Meie Matsi“ lugejaid asjata kulude eest hoida, teatan nim. abinõu maksuta.

Kirjuta oma armisama nimi paberitükikesse peale (soowitaw on Soome paber) allpool järgneval kujul. Wõtame näituseks nimi Marie.

Marie
Marie

Selle paberi pane esimese mai öösel õunapuu juure alla (ehk armisama lillepotti); esimeste õite ilmumise puhul võib julgesti oma armisamale kosja minna; temake tunneb sinu wastu ärawõitmata armastust, mis seda juurem, kui sul palju raha on. Kes ei usu — proowigu järele. Lootuse järele saab õnnelikkude abielude arw nüüd järjekindlast suurenemata.

Maali Mullikas.

—o—

Antikwaari juures.

„Mis? See raamaturiial peab tuhjat aastat wana olema?.. See ei ole kahthesadat aastatki wana!“

„No lubage, lubage! Kui ma ta ostsin, oli ta juba kakssada aastat wana!“

—o—

Nahkpüks.

Ark. Awertshenklo j. Charles.

1.

Päike weel ei kõrwetanud. Ainult soendas.

Ta kiired ei kallistanud weel nii kuumalt kui armukeste ihailewad käed; pigem tundus õrn emalikk meelitus jaheda õhu puudutustes.

Metsa ääres puhkasid pöõsa all kaks inimest: endine telegrafist Nahkpüks ja Tundmata, kelle elukutse seisis selles, et ta müüdas metsa, mis asus Perisa piiril. Et selle asja jaoks oli waja sajad tuhanded margad, kuid kohalistel elanikel oli pankades ainult sajad ja tuhanded, siis elas Tundmata ainult neist krossidest, mis talle annetanud inimesed, kes pimestatud tulewastest metjastu kawatjustest.

Sel põhjusel käis Tundmata alati saabastes, millede ninad näisid kui kiskjate lõualuud. See oli energiline mees, kellele laisk telegrafiametnik Nahkpüks täielikuks wastandiks ühes oma mõtte-teadliste mõlgutustega.

Wõib olla, kui wiimane oleks hästi õppinud, oleks temast wäga korralik dotsent saanud.

Aga nüüd, kuigi ta armastas kõnelema, oli tal sõnadest ikkagi puudus ja ta pidi käelõigutused appi wõtma.

2.

Täna, selgel ülestõusmise pühäl, tundsid sõbrad täielist naudingut: päike kõrwetas, külgedel all oli wärske kewadine rohki, aga laialilaotatud ajalehepaberil ilutses pooltosinat wärwitud mune, küpsetatud kana, Tapa worst ja pudel wiina.

Joodi ja söödi lõbuga, kui selle töö meistrid. Rutata ei olnud kuhugi; kauge kirikukellade helin tõi hinge rahuliku pühaduse ja peale selle suurendas pühalikust weel see, et telegrafist hommikul silmää ja käed oli puhtaks pesenud.

Söödi...

Nahkpüks heitis selili, pööris näo päikese poole ja ütles:

„He—e—a!“

„Mis hea see on?“ sõnas Tundmata. „Laf ma müün oma metsa ära, — siis on wast hea. Ma ei pruugi kõike ära müüagi.“

„Tahad paberossi?“

Tundmata püüdis paberossi kinni, heitis Nahkpüksi kõrwale ja sinine suits tõusis üles, ühinedes sinise taewaga...

3.

„He—e—a! Mis?“

„Ja.“

„Aga mina, wend, Iaman ja mõtlen: mis tuleb siis, kui ma juren?“

„Mis tuleb?“ naeris külmawerelisel Tundmata. „Maawärijemine tuleb!.. Weeuputus! Skandaal!.. Midagi ei tule!“

„Ma mõtlesin ka, et midagi ei tule,“ kinnitas Nahkpüks. „Kõik peab silmapilk kaduma — päike, maakera, aurulaewad — midagi ei jää järele!“

Tundmata tõusis küünanukile ja küsis:

„See on... Kuidas nii?“

„Nii jah. Kui elan, siis on mul seda kõike waja, aga kui suren, — mis, kurat, teen ma siis sellega!“

„Pea, wend, pea... Mis imelind ja siis õige oled, et kui sured, siis ei ole midagi waja?“

Täie egoistliku puhtsüdamlikkusega sõnas Nahkpüks:

„Aga mis jaoks siis seda kõike?“

„Teised jääwad ju?!“

„Kes teised?“

„Noh, mitmetesugugu inimesed... Seal on näituseks ametnikud, naisterahwad, ministrid, hobused... Neil waja ju elada?“

„Aga mis jaoks?“

„Mis jaoks! Nad sülitawad selle peale, et sured. Nad elawad aga edasi, see on kõik.“

„Loll! naeris ametnik Nahkpüks. „Mis jaoks nad siis elawad, kui mina olen furnud?“

„Kas nad siis sinu jaoks elawadki wõi mis?“ küsis Tundmata sapijelt.

„Aga kuidas siis? Waat' kus naljakas — mis muu jaoks nad siis elawad?“

„Sa ütled seda... tõsiselt?“

Nahkpüksi kõne täitis Tundmata wihaga. Ta ei leidnud kohasemat sõna, et awaldada pahameelt, kui:

„Siga!“

Nahkpüks wakis.

Tema õigusemõistmine hülgas ta näol.

4.

„Küll on häbemata! Tähendab, ja ütled, et Tallinnas wõi Tartus, — kirjanikud, teatrid, ministrid, — kõik on sulle?“

„Nimelt mulle. Ainult praegu ei ole neid seal. Ei kirjanikke, ei teatrid. Ei tarwitata.“

„Aga kus nad on?! Kus?!“

„Kus? Kufagil.“

„?!!! ?!!!“

„Aga kui ma, näituseks, Tallinna sõidan, — kõik nad ilmuwad paigale: majad kargawad maa sees. woorimehed jooksewad, daamid, teatrid... Aga kui ära sõidan — jälle ei ole midagi. Kõik kaob.“

„Ah, häbemata! Wõi kõik on sulle... Mis nina siis sina oled?“

„Juba lapselt saadik mõtlen selle peale,“ sõnas Nahkpüks: „et enne mind midagi ei olnud... Miks? Elas kord Nahkpüks — kõik oli Nahkpüksile. Ei ole Nahkpüksi — ei ole ka waja.“

„Miks ei ole ja siis mõni kuningas?“

„Miks? Kord peab olema. Ka kuningad on mulle. See on, wend, kõik ettenähtud.“

„Tähendab, siis ei ole ka linna olemas, kui sa temast edasi rändad?“

„Muidugi, et ei ole.“

„Aga waata seda kellatorni... Kust see tuli?“

„Muidugi, kui ma ta peale waatan, — siis ta ka ilmub. Aga kui kõrwale pöoran — mis jaoks teda waja?“

„Waat' kus siga! Sa pööra kõrwale, aga mina waatan — näeme, kas ta kaob ära wõi mitte?“

„See on asjata,“ sõnas Nahkpüks külmal. „Mul on üks kama kõik — kas see näib sulle olewat kellatorn wõi mitte?“

Mõlemad wakisid.

5.

„Pea, pea,“ weskis äkki kätega Tundmata. „Aga kui mina ära suren... Kui enne sind — kas siis ka kõik kaob?“

„Miks peab ta siis kaduma,“ imetles Nahkpüks, „kui mina jään ellu?! Kui sa sured — tähendab, sellepärast, et ma seda tunneks ja et ma su üle nutaks.“

Tundmata tõusis ja küsis karedalt:

„Tähendab, et ka mind ei ole siis, kui sa mu peale ei waata?“

„Nimelt. Sind ei ole. Sa selleks sündisidki, et mind lõbustada.“

„Häbemata!“ karjus tundmata. „Tähendab, ema sünnitas mind seks, et lõbu teha ühele ametnikule? Mis?! Käi ja kus kurat! Et sa lõhkeks!“

Haarates müsti, astus tundmata kiirel sammul edasi, aga Nahkpüks waatas talle kurwalt järele ja fosistas:

„Laskub mäest alla, astub puude warju ja kaob... Sellepärast, et kui ta mu juurest kord lahkus — miks peab ta siis weel olema? Milline siht? He!“

—0—

Laewa laul.

Ma lendan kui wiires. Ma pilwete piires.

Must möödaneb kumawaid paake.

Ma marude tiires. Ma päikese kiires,

kes kuldab mu ankruid ja haake.

Te näete mus noole. Lään sihtide poole.

Mind piirawad meridiaanid

Kesk jalaseid woole. Ei kohku, ei koole,

Ei neela mind woogude kaanid.

Kuldpäewad ma wirge. Ööd mustad ma wirge.

Kui mastidel fosforjed tuled.

Kuldpäewad ma wirge. Kui täkk ma täis kirge.

Wah! lendab all kapje kui suled.

Ei karda ma surma. Ei karda ma surma,

Mahlströome, ei karisid, miski.

Ei karda ma surma. Ei karda ma surma.

Mu madrustel konjak ja wiskey.

Ma lendan kui wiires. Ma pilwede piires.

Must möödaneb kumawaid paake.

Ma marude tiires. Ma päikese kiires,

Kes kuldab mu ankruid ja haake.

Charles.

—0—

KEWADE PÖEES *).

Walge talw on täielikult purustud ja häbitud, walge talw on porri sõtkutud ja häbitud. Niitudel ja põldudel ja karjamaal kõlab julgelt wägew kewade koraal. Igalpool näed elu uuest' ärkwat, igalpool näed wärsket armu porist tärkawat. Kewade kõik okkupeerinud, kes on kontra, need kõik arreteerinud. Kewade on ihaldet diktaator! Kewadet, oi, waata, igamees, kannab huultel, silmis, südamel! Daamid heitnud nurka nahkšed toaletid, rinda ümbritsewad iharalt udupeened markisetid. Haawarikkad südamed on ära paigatud ja lapitud, näolt kaamelt elujäljed wiimajena maha rapitud, huuled awatud on armusuudlustele, taskud laiad awatud on markadele... Wanal ajal, kui ilm oli alles täis „migreeni“, mõni „nupumees“ wõis peaga ka raha teeni. Peaga siis töötati ja töö see andis tulu, nüüd ei maksa peaga töötamine ära kulu. Nüüd meil moodis wäga töötamine jalgadega ja see töö ka tasutakse heade palkadega. Plika, kellel wäike jalg, mis kerge libisema, wõib „suurel jalal“ elada ja kurta 'i pruugi tema. Aru saanud on sest plikad ja seepärast jalge on täis kewade kui puuhoow kasehalge!... Päike paistab palawalt ja põletab kui tuli ja läeb rõõmsaks paks purshui ja demokraat ja sulii. Heinamaal ja põlluweerul kaswama lõõb rohki arw, abielumehel peas pungi ajab armusarm. Koolipoisid-plikad ootawad, mil saaks jätta kooli, et wõiks wäheks ajaks sisse astu elukooli. Suured ninad ahju taha wiskawad portifelli, kaenla selle asemel wõtawad mõne Elli ja siis linnast wälja metsa autoga kadunud paragrafi lähewad otsima. Paljud „asjamehed“, kes ei usu kurja ilma, arwawad, et wõidakse neile weelgi teha „külma“, asjad sisse pakiwad ja kinni köidawad ja siis suwitama „sooja“ kohta sõidawad. Rikkad hallparunid, kel palju „harjaseid“, palkawad neil? Linnast suweks karjaseid, minejaid on palju — koht ministri omast kenam — tööd on vähem, palka aga palju enam! Jah. Ja kewadet ka täiel määrat maitzen mina — öitsewad mul taskupõhjad, püksipõlwed, saapanina.

Gori.

—o—

Simman N. alewis.

Juba nädalipäewad pleekisid N. alewi majaoe seintel süllapikkused kuulutused toimepandawa pidu üle kohalikus feltimajas, alewiserial.

Nagu kuulda, oli organiseeritud kohalikkude jõudude ettewõttel kaunike näiteseltskond, kes ah-

*) Lonkab natuke, aga kes siis kewadel ei lonka.

wardas maha saada kahe suure näidendiga, kup- leedega, dialoogidega, amoor postiga, paberipuruga.

Rahwas oli ärewil. Räägiti kohaliku kõstri klawerist, linnast sõitwast sinfoonia orkestrist ja wallasekretääri abi klouni kogemustest.

Olin üllatud! Uskuge, kaks ööd enne kawat- sewat pidu ei saanud ma korralikult magada, — ikka ja alati koondusid mu mõtted selle toimepan- dawa pidu ümber kokku, sest oli ju sarnane kolosaal pidu N. alewis uudiseks, ning kõik mis wärskel ja uus, see kisub juba wägise närwid pinewile.

Ei olnud alewis kohta, kus sellest pidust ei räägitud. Kõik: kaupmehed, käsitöölised, talupidajad ja saunikud korutasid ühte ja sedasama ainet — pidu ja pidu. Uskusin juba kindlasti, et midagi ennenägematut tuleb, ning andusin juba warakult ettewalmistuse töödele. Oma ülikonna wiisin alewi rätsepa juurde presida ja puhastada ning saa- paid wiikisin enne kolm päewa, kui nendele rahul- oldawa läike sain.

Ja wiimaks — tuli see oodatud päew.

Ja warahommikust saadik woolas alewisel rah- wast kokku, ning pidupäewa lõuneks olid juba kõik platsid wäljamüüdnud. Olin warane ja sain seitsmekümne wäike marga eest pileti kahelksanda- mase ritta. Ning kell punkt kolmweerand kahelksa olin ma oma wastpresitud ülikonnas ja laimataalt puhkaks wiikisid saabastes keset pidulisi, ning ootasin kannatamatalt eeskawa algust.

Kell lõi kahelksa.

Nagu näha, oli rahwas juba lihtsalt piduse- peasemisest waimustatud. Ümberringi olid kõik rõõmsad, lustilikud näod. Minu seljataga rääkis keegi ahkawi bariton teisele kohaliku pulliühisuse poolt eeltulewa põllumeeste näitusele wäljapanda- wate lojute sordist jne., kufagil puhkes sülelaps toinama ning kiunus oma heleda diiskandiga kui Ceriku pasun ligi pool tundi awamise muusikat. Ühe sõnaga, oli õige mugaw, ning ma olin juba walmis tukkuma jääma, kuid seal tehti korruga määrdinud eesriide taga mingisuguse kolistamise aparatiga niisugust kolinat, et ma kuni pidu lõ- puni kindlasti otjustasin magamisest loobuda. Al- les pärast jõudsin ma otfufese, et sarnase kolista- misega publikumi tähelepanu selle peale püüti juh- tida, et määrdinud eesriide wäike minuti pärast ker- kib, paljastades nelja lagedat seinat, ning kuuluta- tes sellega pidu wormilikku algust.

Nii ka oli.

Eesriide wäikes kolmkümmend kahelksa sekunti kui lõhkirebitud puri ja oli siis nii sentimentaalne, et kahelksandiku wersta kiirusega tunnis liikuma hakkas ja nagu turunaise lõhkirebitud kleidi saba, lae alla ripendama jäi.

Wiimaks ometi!

Wasakut kätt uksest tuleb (näitelawal, tähjen- dab) keegi falkjuukseline noormees ja, enne kui ta korralikultki seisma suudab jääda (parem jalg teeb weel krampliku liigutuse) awab ta suu ja põ- rutab kui kilusoolamise massi punkte, kooloniji ja õhksamisemärke ühetasafelt läbi jahwatades wai-

mustawas deklameerimise hoos, kellegist walgejuukselisest kooliplikast, kes armastuse tuhinas oma austajate arvu aritmetilise üllesandega ära wahetanud ja koolipapaie kirjalikus üllesandes nende näid omandusi pikalt ja laialt seletama hakkab. Kui just kõige arusaamatum koht tuleb, siis pöörab noormees kannu pealt ringi ning jookseb enne kahe ukse juurde, kui ta kolmandamast sisse pääseb.

Eesriie wajub harilikku kiirufega: küünar ja minut. Nüüd pääseb alles saalis torni lahti: kehitakse pükka ja plaksuakke käsa, nii et toolid rakisewad. Ühed hoiawad kõhtu kinni, et mitte naerukrampidega hingusele minna, teised jälle trambiwad jalgu wastu seltsimaja parketti, nii et põrand ragiseb, kolmandamad... — need kolmandad olin mina ja ma aigutasin laisalt, nagu oleks mul pool tosinat teliskiwa läbi seedida.

Üleüldine käteplagin kestab kuni eesriide tõusmiseni ja lõpeb ainult siis, kui keegi preilikene näitelawal kätt südame kohal wäristades sügawate hingetõmbustega õnnetundmuse koraali hakkab pafundama.

Laul on alguses mähke ja vaikne ning kõlab kui wete sügawusest. Kuid preilike wõtab lõpuks liig kõrgeid häälikuid, teeb siis järsku kohmaka „kniksu“ ja kaob lawalt...

Aegutasin teist poolttosinat teliskiwa ... wabandage, teist etteastet seedides.

Oli niisugune tundmus, nagu oleks keegi rekwireeritud puuga pähe löönud: mitte midagi ei saanud aru.

Tõusin toolilt ja sammusin einelaua juurde. Siin hakkasin ma kõigest aru saama: ettekanded olid otse jumalikud ja ma peksin oma peod kord kord siniseks, kord punaseks, — nii kange tahtmine oli aplodeerida...

Pidu lõpul oli mu tuju täielikult tagasi wõidetud ja ma sammusin kaunistikeses meeleolus koju.

Loll kuu aga wahtis rumala, tardunud pilguga mu peale, nagu teaks tema ka midagi...

Lollus!..

Leon Hart.

—o—

Kriitikast.

Satüüriline essee.

Uue raamatu ilmumise puhul lehitsewad meie kriitikused raamatut sarnasel ilmel, nagu tahaksid nad näha inet. Kuid mida enam nad lehti pööravad, seda tõsisemaks tõmbawad nad näo. On aga kolmweerand osa raamatust loetud, siis lendab ta laua alla.

Selle lennu põhjusena esineb: algupära puude. Kuna mina ennast kirjanikuks pean, otsustasin hiljuti kirjutada algupärase raamatu, mida kriitikused üksnes laua alla ei wiska, waid ka läbi loewad. Oli ilus kewade ilm ja mul suurepärase meeleolu. Lõin suremata geniaalse teose.

Uhke oma suurepärase meisterteose üle, juhustisin sammud lugupeetud kriitikuse juure. Ta luges teose jõumuga läbi ja ütles:

„Suurepärase... Ainult, ma ei mõista, kust ja niipalju raamatuid oled saanud lugeda, et ju teostes kõikide maailma suurwaimude mõju leidub... Lehekülg 21 tuletab meele Tolstoid, lehekülg 25 Suudermanni, lehekülg 30 Schnitzleri, lehekülg 36 ekspresjoniste Bruchji, Kaisereri jne. jne. Wõtaks omale eeskujuks Tuglase! See talent omale sarnast löbu ei lubaks! Nii esined aga kui kingsepp, kes paikanud saapaid, iga lapp ise seltsi nahast...“

„Sina eksid,“ lausufin. „Mu teos, on originaalne.“

Kuid kriitikus mind ei uskunud, waid andis nõu hakata kingsepaks. Siis karjufin talle näkku:

„Kas ei ole aga õigem, et Plato, Sokrates, Aristoteles jne., kellede mõju ka minu nowellis on — mind aastajadade eest ära ei kirjutatud? Aga kui ja just tahad, hakkam kingsepaks.“

Ma wiskasin geniaalse nowelli kriitikuse ahju ja läksin jalamaid oma tuttawa kingsepa juure, kus end õpipõisiks kauplesin.

Töö edenes jõudfasti. Ühel päewal tuli kriitikus ja tellis omale saapad. Ma ütlesin meistriks, et ta need mulle teha annaks, sest ma olen juba kaunis osaw kingsepp.

„Osaw,“ naeris kingsepp. „Ütlen ikka teile suu sisse, et teie omas mõttes wõite osaw olla, kuid minu mõttes peaksite teie oma liistu juure jääma — kirjanikuks hakkama. Teist ei tule ial kingseppa...“

Aga kriitikuse saapad lasi ta mind ikkagi walmis teha. Ma wiisin ise töö ära. Kriitikus pasjis saapaid ja mina ootasin kiitust.

„Kurat!“ karjus kriitikus ühe jala pealt teisele karates. „On's see kellegi saabas! Ma ütlen teile suu sisse, et jääge oma liistu juure, sest mis kingsepp teist saab, kui niisuguseid saapaid teete, mida ma kanda ei wõi.“

Ja kriitikus wõttis saapad jalast, et nendega mu pähe koputada. Kuna ma juba tänawal olin, lendasid saapad mulle järele. Nüüd olen meeleheitel: mis teha? ma ei ole kirjanik ega kingsepp?

*

Mis teie arwate, kui oleks maailmas sarnane paik, kus kõik kriitikustest suurt lugu peaksid? Kuis kujuneks seal elu?

Ühes niisuguses riigis, kus kriitikuse arwamist makswaks peeti, kujuneks elu järgmiselt:

Talumehel sündis wasikas. Ta pani wasika kotti ja tõi kriitikuse juure, küsides selle arwamist wasika kohta.

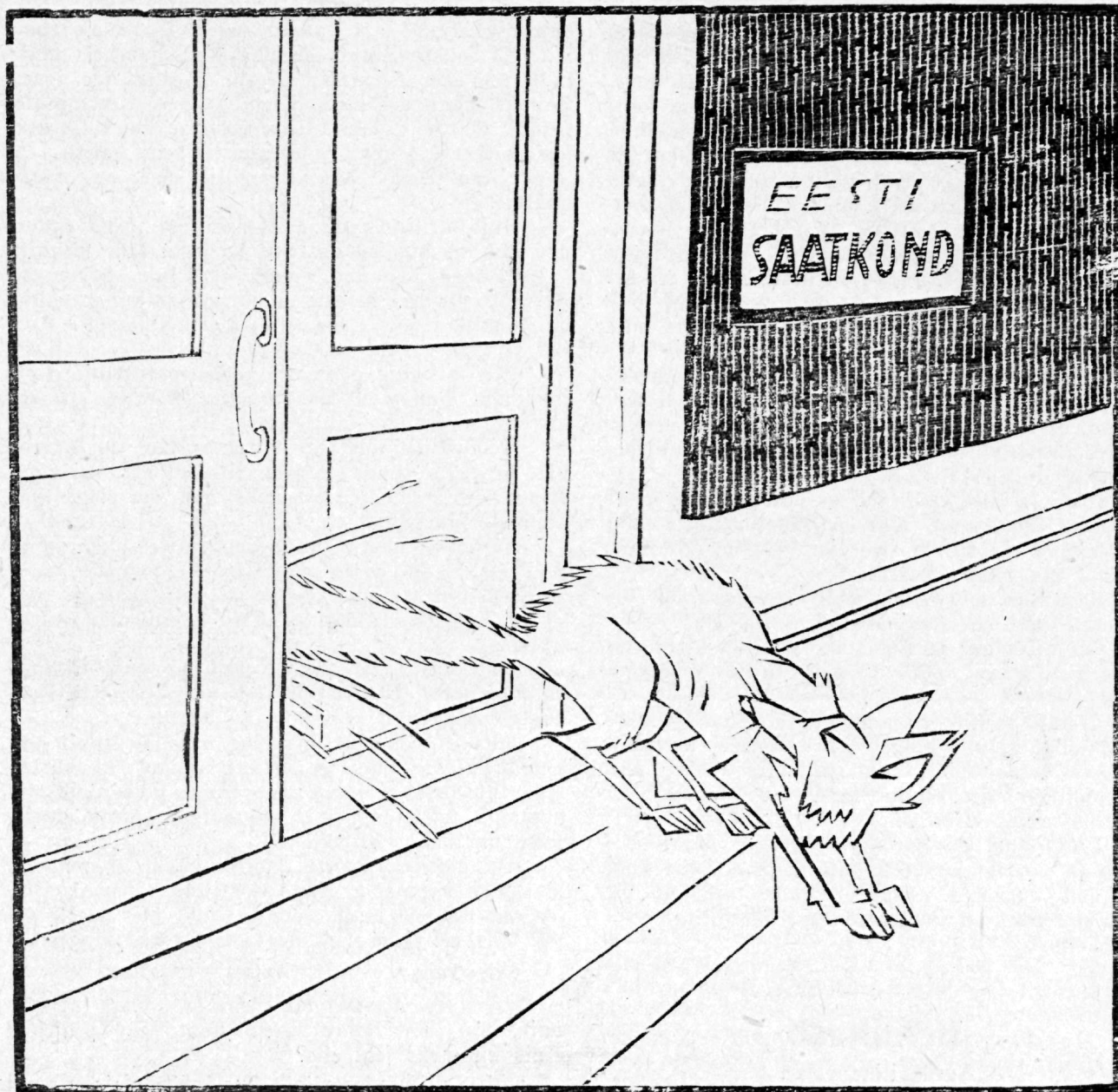
Kriitikus waatas arwustawalt wasikat ja ütles:

„Ajakohastel lehmadel ei ole aimustki originaalsusest — wasikas esitab samasugust tüüpi, nagu aastajada tagasi. Ei põrmugi edenemist.“

Mis te selle all mõtlete?“ küsis talunik.

„Mõtlen seda, et kui näituseks wasikal oleks seal saba, kus tal nüüd pea — see oleks palju omapärasem! Nüüd on aga endiste eeskujude jäljendus!“

Gori joonistus. E. Isoki puulõige.

„Päevalehe“ rebane ja Berliini Eesti saatkonna maja.
(Wäike mõistupilt.)

Teine kord ostis keegi auto ja küsis kriitiku arvamist.

„Ma ei ole wanamoesemat sõiduriista näinud, kui see,“ lausus kriitikus. „Oleks tal näituseks rattad peal, aga mitte all, siis oleks originaalne — nii on ta aga sarnane wokile.“

Kui ehitati uut kirikut, avaldas kriitikus oma arvamist järgmiselt:

„Imelik originaal; puude — torn püsti! Teine asi oleks, kui ehitud oleks kirik, mille torn pi-

kali. Nii ei kõlba see moodses ehituskunstis kuhugi.“

Kuna kriitiku se laetus kõikide elulõbu ära võttis, otsustasid kohalikud elanikud kriitiku se üles puua. Talle asetati nõor kaela. Nüüd ütles kriitikus, mõistagi et enne kui teda wõlla tõmmati:

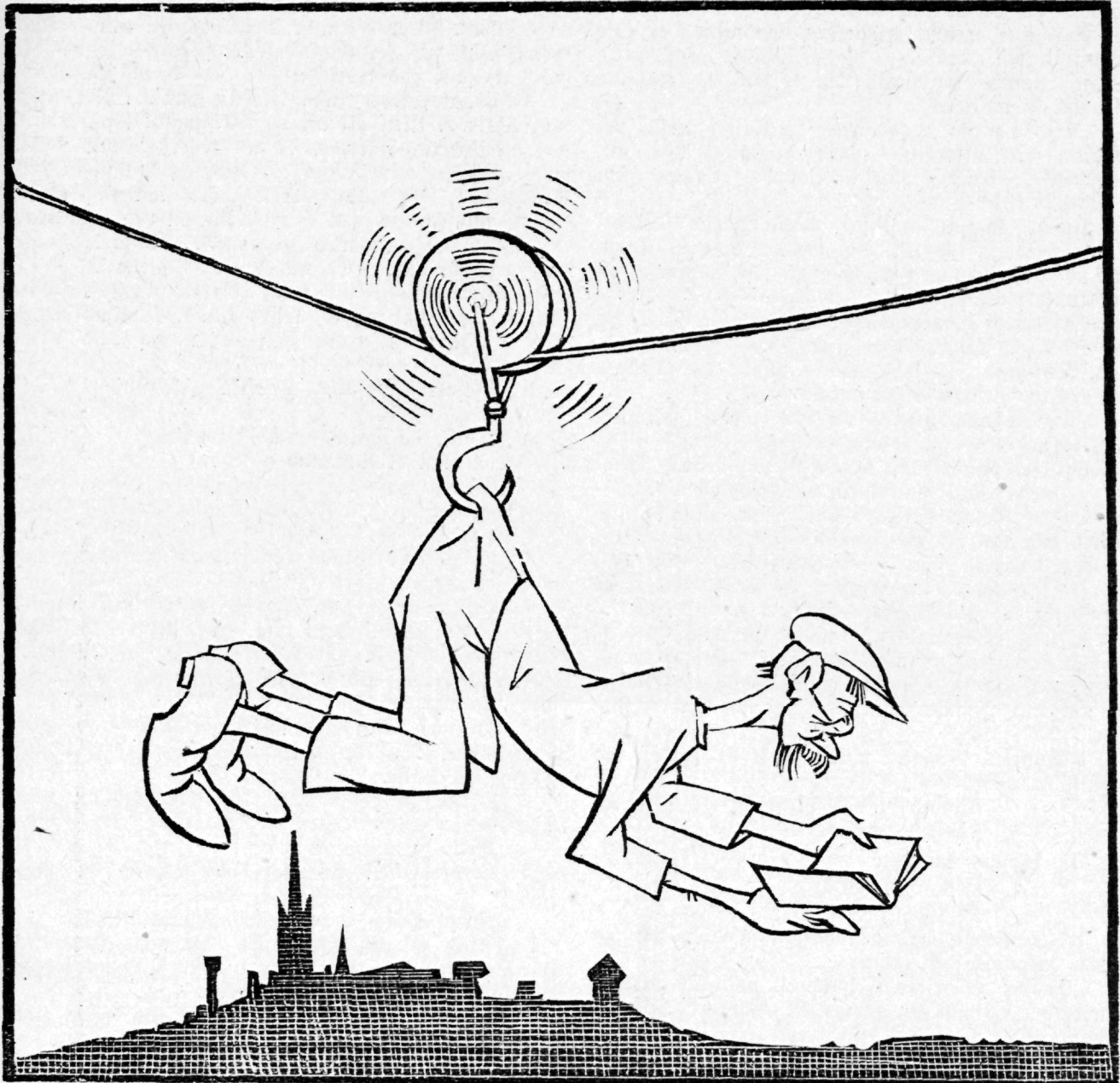
„Tõega, milline originaalne mõte, kriitiku se üles puua, jarnast asja ei ole ilmas enne nähtud!“

Nii said jelle riigi elanikud ometi kord kriitiku seft lahti.

Charles.

Gori joonistus. E. Isoki puulõige.

LIIKUMISE „WAHEND“ LAHEMAS TULEWIKUS.

Kui Narwa kosk elektrit hakkab valmistama, mis loodetawasti õige pea sünnib, siis paranewad ka liikumise wõimalused ja reisida wõib traaditeel. Seni tuleb aga edasi kitsa- ja laiaroopalise suslaga susistada.

Kiri Tartust.

II.

Juhtus, et oli pühapäewa hommik.

Ja juhtus niinoodi, et mina kell kuus hommikul koju poole sammusin, tulles lõbusalt teestult.

Ilm oli ilus. Lõhnas kewadest. Ja ma tund-

sin, et minus tuju tõusis laulda. Ent kui ma selle kallal parajasti pead murdsin, millist laulda küll kõige kohasem, kuulsin kuidas wägew hääl nurga taga mürisema plahwatas.

Diivat academia,

Diivant professores!

Ent selle nurga taga, kust kostis laul, asus ilikool.

Idee! — mõtlefin, kas ka laulda wõi mitte laulda? To be os not to be...

Ent kui minus kindelnes teadmine, et mis na wiisakusest akadeemia wastu laulule kaasa pean aitama, katkes tundmata laulja hää ja muutus tüsedaks kirumiseks.

„Tulise pihka, woorimees, ja sörgid nagu surnumatja! Hei, kiiremini! Lase kaloppi!.. Hei, subjekt, eest... Semper sint in flore... Semper sint in flore.“

Nurga tagant wulksas wälja kõssis mehike, rebides midagi üle öla pingutatud kõiega. Tema järel oli wist wäga raske koorem, sest mehikesel oli keel suust wäljas.

Ent näe — mehikesele järgnes tema koorem. See oli kelk, millel istus mees, kirju wärwimüts peas. Taipasin, et selle armsa laulu ja tüsedate noomituste allikas wärwimütsi mees.

„Tere kaaswõitleja,“ hüüdis ta silmates mind. „Sa, raip, oled ikka kaaswõitleja?... No — ja muidugi, sul punkti pealt sihuke nägu... Stop, woorimees, pea! Jäta oma hirmus ähkimine... Ku—ku—kurat, kaaswõitleja! Tule, ma annan sulle musu! Waata, milline hommik! Milline wäikus! Ja siin korraga sina — kaaswõitleja! Meie — ühe riigi alamad, ühe rahwa lapsed... Vivat et republica, et qui illam regit!“

„Vivat et republica,“ mõirgasin kaasa.

„Kelgumees, wõta müts maha!“ õpetas kaaswõitleja. „Kas ja ei kuule, millist laulu lauldakse. See on kui ifamaa hümnus! See on kui inglite koor...“

Kärumees kahmas mütsi peast ja seadis end pühalikku poosi.

Vivant omnes virgines,
Faciles formosae...

Ja lõpuks laulsime.

Pereat tristitia,
Pereant ofores...

Kaaswõitleja hakkas waimustuses rusikatega wastu kelgualaseid taguma.

„Hüppa, woorimees, hüppa,“ mõirgas ta kelgumehel. „Kui sul elu armas, siis hüppa!.. Pereat diabolus...“

Kelgumehel tõusis hirmuhigi otsaesisele; hakkas kähku jalgu kergitama, nagu oleks maa kuum.

„Vivat, crescat, floreat,“ hõiskas kaaswõitleja, lõpetes laulu. „Tule, kaaswõitleja, istu mu sülle, teeme tubli sõidu. Mul hea hobune... Hei, woorimees, lase käia.“

Istusin talle sülle. Kelgumees tõmbas kõie üle öla ja pingutas... pingutas...

„Oh ja setuka kronu!“ wihastas kaaswõitleja. „Ei jaksa seda wiletsat koormatki paigast nihutada... Mis sihuke loom ilmas elab! Maha waja lasta! Waata siia — näe, sellega lasen arsinapaksusest raudplaadist läbi kui paberilipakast... Noh — üks, kaks...“

„Pea, pea, kaaswõitleja,“ manitsesin, ent ei saanud oma sõnu lõpetada, kui „hobune“ äkilise tõmbe tegi ja kelguga plehku pani... Kelguga!

Ent meid jättis maha!.. Ei waadanud enam ringi! Arwegi diendamist ei nõudnud.

Minu sõber oli alla kukkunud ja mina tema peale. Et see seisukord meile sugugi ei meeldinud, ajasime end istukile.

„Waata, kus raip! Plehku pani... Mi—mis ta kartis... Mul oli ainult wärwawõiti pihus...“

Märkasin inimest, et tal tõesti ainult wõiti. „Mh... kentfakas,“ arwasin. „Ent siiski hädaohklik... Ka luuwarrest wõib inimest maha lasta, kui saatus seda tahab! Parema karta... Kas sul sõjariista kandmise luba on?... No-ja... Pane ta ruttu tasku... Teeme õige üks suits...“

Kaaswõitleja oli nõus. Leidis taskust kaks karpi, ühes paberossi, teises tikud. Panime paberossi näkku ja tema hakkas tikuga tuld tõmmama.

„Jesorti suitsud,“ sõnasin. „Koguni peenikesed.“

„O-ja, wäljamaa omad,“ wastas.

Ent tikk ei hakanud põlema.

„Emb-kumb, kas mu näpud on pehmed wõi tikk on pehme,“ mõistatas kaaswõitleja. „Üks neist igatahes on.“

„Kefet tänawat ei tohi istuda,“ pajatas jäme hää seljataga.

Waatasime ümber. Haa — politseinik, kurat!

„Tule siia, sõber, tule siia, ingel! Sa oled kui taewast saadetud! Waata, meie siin kimbus, ei saa paberossi peale tuld. Seleta, mis wiga. Sa oled igatahes wäga tark mees. Kas akadeemias oled käinud? Muidugi, muidugi! Tähendab, oled kaaswõitleja!.. No-ja, waata, miks see tikk siis põlema ei hakka!“

Politseinik tegi tähtsa ja asjatundliku näo. Siis wenis ta nägu laiale näeratusel.

„Tuu ju pabeross!“

„Pabeross?... Ära lori! Paberossid on meil juus.“

„Ah-ah-haa... Suus teil tuletikud!“

„Wa—a—atll kus lugu!.. Ja meie arwasime, et paberossid... Siis olid mul küll tikud paberossikarbis ja paberossid tikutoosis...“

Imestes farnase üllloomulise juhtumise üle, hoowasime end jalgele.

„Kuule, austet wõmm, miilits, politseinik wõi mis ja oled — kas ja „Gaudeamus“ oskad?“

Tänawal ei tohi lärmitseda.“

„Kena mees, taewa pärast!.. Taewa pärast, kena mees!.. Tont sinuga! Seeneta siin!.. Hüwasti!.. Ent ja oled siiski tubli pois... Jällenagemiseni!“

Tahkusime politseinikust. Minu kaaslane andis talle kae ja mina andsin ka kae. Olime wäga liigutatud.

Tugenesime teineteise najale ja läksime.

„Tead, weli, mul täna tähtis päew,“ jutustas kaaswõitleja. „Wä—ga tähtis päew. Ja kui mul tähtis päew, siis olen ma lõbus.“

„Tean. Üliõpilasel seitse tähtsat päewa nädalas, mis lõbusad.“

„Oigus, kurat! Sa oled nutikas poifs!.. Kuja, et mul täna öösel tähtis päew, oli korp. X-is wõõraste õhtu. Ehk teifiti öeldult. Et korp. X-is wõõraste õhtu, oli täna öösel tähtis päew. Ja mina lähin sinna külla... Tublid poifid olid. Ja tublid rebased. Kui hüüdsid korra — rebane, tulid! — siis oli kümme rebast korraga ju ümber, igal tikutoos käes, ja kümnest põlewast tikust korraga süüdati paberofs põlema... Ja tublid olid jooma. Mina üks, nemad kaks. Nemad kaks, mina üks. Mina laulsin, nemad laulsid. Nemad laulsid, mina laulsin. Ja siis jõime jälle — mina üks, nemad kaks... Ent korraga tundsin, et mul wajadus kuhugile minna. Koht oli wõõras, ei leidnud üles... Saad aru, milline seisukord!.. Äh, milline seisukord!.. Ent siis tuli hea mõte. Wõtsin ühel rebasel käe alt kinni ja ütlesin — lähme! Ja läksime. Tema, raip, pidi ikka teadma!.. No-jah... Läksime, läksime... Jõudsiime ukseni, selle ukseni... Wiimaks ometi leiitud!.. Minu kannatus wiimasel kraadil... Tõmban ust. Kinni, kuriloom... Ent rebane wahib mind lolli näoga... Sees keegi? — küsin temalt. Ei wasta. Hüwa. Tähendab, sees. Ootame weidi. Kes kannatab, see kaua elab! Ootan ja tõmban uuesti. Ikka sees. Mu kannatus katkes. — Mis sa, tõbras, istud seal nii kaua! — pajatan. Pole wastust. Kangutan wihaselt ust. — Tuled wälja wõi löön ukse sisse! — Pole wastust... Ent mu ümber ilmuwad mitmed näod, kes mind imestanult wahiwad... — Kas pole sigadus, et ta nii kaua sees istub! — seletan. — Kui ta wälja ei tule, kutsun tingimata kahewõitlusele!”

„Mida soowite?“ küsib keegi.

„Waat' kus tola! Kas wiisakas seltskonnas ialgi küsitakse, mida sealt soowin... See on juba iseenejelt mõistetaw...”

„Te wist eksijsite,“ seletatakse mulle. „See on meie konwendi kapp. Ta on lukus.”

Waat' kus kurat!

Konwendi kapp!.. Äh-äh-hää ... saad aru — konwendi kapp!..

„Mis kurat see rebane minust siia tõi?”

Ent rebane sealhambas ja seletab neile:

„Tema tõi minu siia. Ma ei teadnud, mis ta tahtis.

„Kas pole lolli!.. Ta oli tingimata juua täis! Juua täis kui stikkas!”

Nii.

See oli kewade hommikul.

Oi jesseke küll jah!..

Ent siin konstateerin fakti, et seitse päewa nõdalas mitte ühtlasi tähtsad ja ka lõbusad pole. On ka tähtsaid ja mitte lõbusaid. Weel on sinised esmaspäewad...
Jr.

(Järgneb.)

„Postscriptum“.

Jagomit (P. poifs).

Pealinna postitalitus on kirja, mis oli adreseeritud üle Järwakandi Londoni talusse, Londoni, Inglismaale, saanud. Ligi aastase äraoleku järgi jõudis kiri kodumaale tagasi.

„Waba Maa“.

Töomes Hans Haamer kirjutab kirja. See sünnitas talle raskusi, sest mitte alati ei tulnud julge kätte wõtta. Seekord oli aga asi paratamatu, sest ta kirjutab oma kallimale. Ta süwenes töösse nurisemata, kogu jõu ja nõuga.

Täna oli ta tema käest kirja saanud, milles ärewad teated. Tüdruk kirjutab talle kui oma tulewase lapse isale. Kirjas oli nimest palju piisaraid. Siin oli tarwis trööstida, ja see sundiski Haameri nii täie tõsidusega asja juurde.

Haameril ei olnud nõu petta. Kiri peab kõik heaks tegema, sest tema, Haamer, wõtab tüdruku naiseks. Kindlasti.

Haamer puistas paberile soojemad sõnad. Heameelega oleks ta ise läinud, aga ta ei wõinud töölt ära jääda.

Kui kiri walmis, läks ja wiskas kirjakasti. Arusaadaw — ta jäi igatsusega wastust ootama.

I.

Postiafutuses on kibe saadetuste sorteerimine ja laialisaatmine. Ametnikud töötawad palawikultselt, sest aeg on raha. Kel silmad wäsinud, waatab westinööpidega.

Kaua ääres istub ametnik, laob pahema käega üleõla kirje. Silmad on tal kinni ja ta kujutab enesele ette esimest pulmaööd oma tulewase naisega. Teine käsi lööb mehhaaniliselt templiga. Ta on wäsinud, sest ta ei ole automaat, ehk ta küll töötab automaatselt.

Ta kätte sattub Haameri kiri. Aadress on kirjutatud wilumata käega ja sorteerija ei wõi sellest kinnisilmil mitte aru saada. Lahki ei läbe ta aga ka neid teha, sest pulmaöö unistus on meeldiwamale tipule jõudnud. Westinööbid loewad, et kiri on adreseeritud Montenegrosse kuningas Nikitale. Kiri rändab välisposti hulka.

Ametnik unistab.

II.

Kaua ootas kirja Hansult Liisi. Talle ei tulnud mõttesegi, et see enne mõne korra ümber maailma peab reisima. Oodates elas ta üle raske meeletehte ja piina. Ta wõttis oma elu, sest uskus, et Hans ta maha jätnud. Jsegi kirja peale ei taha enam wastata.

Ka ootas wastust Hans. Ootas, ootas, wõttis siis enda töölt wabaks ja sõitis Liisi kodu.

Eiswaldi joonistus. E. Isoki puulõige.

„Sa kuulutad, et wiisakas noormees, kel ilus kapital, soowib rikka naisterahwaga tutwust abielu otstarweks... Kus see kapital sul on.“

„Noh, kui ma rikka naisega tuttawaks saan, eks ma siis saa kapitali kah!“

„Lähem toon lapsegi ära,“ mõtles ise, „tüh-
ruk on muidugi teise leidnud — ei tahja kirja peale
wastatagi!“

Hans sõitis suslaga ja luges ajalehte. Lehest
leidis ta, et kiri, mis talle tuttaw aadressi poo-
lest, on ekslikombel Montenegrosse saadetud. Et
aga kuningas Nikita surunud, sealt jällegi tagasi
läkitatud ja loota võib, et kui kiri weel Ida-
Indias ja Austraalias ära on käinud, lõpuks õige
adresaati üles leiab.

III.

See oli Hans Haamerile haamrilööök. Eiisi ei
olnud teda mitte maha jätnud. Ta polnud kirja
kätte saanud ja oli selle aja ilma trööstita pida-
nud olema. Waene laps!

Hans ei jõudnud seda wälja kannatada. Ta
hüppas sõidult maha ja jooksis sellest mööda. Kõik
võib weel heaks saada. Ta jooksis joonega Eiisi
kodu, lootes leida naist ja poega. Kuid...

„Kui teie teda pefsite, andku Jumal teile
andeks, aga surnute mälestuse juures ei riielda,“
ütles peremees.

See oli raskem hoop Hansule. Ta läks kalli-
kese hauale, et nutta ja paluda.

Ja ta nutab ja palub seal praegu weel.

Kas ta palwed aga adresaati leiawad?

—o—

Sõnumitooja Wiljandist.

Täiendus. Täienduseks „Wiljandi juubile“,
mis „Meie Matsi“ nr. 10 ilmus, on minul au tea-
tada, et kõrts-restoraanide arv alatafa rohkeneb.
Awati neil päiwil restoraan „Seasaar“, arwata-
wasti sealihja wäljaweo mälestuseks, et armas lin-
narahwas weel seda aega mäletaks, kui sigu weel
kodumaal sõõdi. Restoraan „Seasaar“ asub Tal-
linna tänawa ääres, 20 sülde pikk ja on sündimi-

Gori joonistus. E. Isoki puulõige.

„Meesterahwad on kole häbemataks läinud — mitte üks ei tungi kallale!“

fest saadik kõrts. Teine restoraan on alles asumisel — pole veel ristitud, ilma nimeta.

Spiritismus = magnetismus. Spiritismusest ja magnetismusest on palju kirjutatud, vähem loetud ja veel vähem proovitud. Nüüd teavad aga wiljandlased, et need „tismused“ tõesjad on. Spiritismusel ehk rahwakeeles piiritismusel on suur magnetismus — külgetõmbe võim. Tõheki piirituse algukohaks on puust maja Suure turu ääres ja ta weab päewast-päewa terwed linna-

inimeste sabad oma poole. Kamatlikult ootavad põrmulapsed kunas nad wägewa wiinajumala paleette pääsewad, kes suures waadisarnases palees asub. Kui on wiinajumala alam oma maksud — vähemalt poolteistfada — ära maksnud, siis võib ta koju minna, loksuwat kwittungi pudelis kaasas kandes. Suur magnetismuse majesteet on Wiljandis kõige wägewam. Ta kisub naised laste juurest, mehed töö juurest, kooliõpilased koolist, peiu neiu juurest oma sabasse. Uus sabaga täht on ilmanud

— täheks on hiigla waat ja saba elusatest inimestest. Kes ei usu, tulgu waatama. Binooklit ei ole tarwis kaasa wõtta.

„Ega's nimi meest ei riku“. Seda wanašona proowib heade tagajärgedega kohalik kunsti ja teatri ühing „Ugala“. On olemas näitelawa Eesti nimega „Kurat“. Heake küll. „Ugala“ kandis ette „Kuradi“. Tükk tõmbas — muidugi nime pärast. Ühingu direktsoon kawatses näidendit korrata — ja korrati, kuid tüki nimi ristiti ümber. „Kuradi“ asemele ilmus kuulutuslehtese „Saatan“. Kui mõni pealtwaataja protesteerima hakkab, et „Kurat“ ja „Saatan“ üks ja seesama on, siis wõib rahulikult wastata, et kurat ja saatan harilikus elus ka üks ja seesama on. Soowitame omalt poolt kolmandama esietenduse puhul „Kurat“ ümberristi „Wanapaganaks“, neljandama esietenduse puhul nimeks panna „Wanasarwik“, wiierendama — „Beetsebuul“, kuuendama — „Põrguwürst“, seitsmendama — „Altilmawalitseja“ jne.

„Kompweki piikat“ wõiks heade tagajärgedega uuesti ette kanda nime all: „Prääniku piiga“ ehk „Marmelaadi mamfel“. Heal lapsel ikka mitu nime!

Ülewaade. Meie linna börse — turupeal on kaunis sobiw liikumine. Heas hinnas on piirituse tšhekid, nõudmine on suurem kui pakkumine. Suhkru hinna muutlikkuse tõttu lasjwad mõned kawalamad ärimehed suhkru kompwekkideks ümber walada, kartule jahu sekka segades, ja müüwad siis 80 marka nael. Leidub ka mõni ogarake, kes liimi peale kinni jääb. Kewade kättejõudmisega on ka neiude kurs tõusmas, sellepärast ei olla abielu aktiivad kunagi nõuetaw kaup. Enam ostjaid leiab flirt — iseäranis wäline. Ka abielumeeste sarwed on nähtawale ilmunud. Üleüldisest on naiste kurs kõrgem kui neiude oma. — Wanu kalossa ei leidu sugugi enam; ennesõjaaegsed on kõige liha teed läinud, kuna Ameerika galossid enne wanaksjäämist jalas ära lagunenud. — Heeringad on kõik raswaheeringateks muutunud. Kuidas see on sündinud — ei tea. — Timpfaiu ja koirohtu on wähemal mõõdul saada. Saia hind on kõrge ja kindel, wõiwad ainult need süüa, kellel sõnakuulelik rahakott on. — Linnawalitsuse ametnikkude palgasedelid on 25 protsenti tõusnud, tapamaja omad 100 prots. Esimeste nominaal wäärtus ulatab seega üle 2000 marga — süüa ikka saab. Ahi seegi. — Moraalilisest küljest on murranguid näha: esimese ja teise käsu täitjaid ei ole wist leida; kolmandama — mõni üksik, neljandama — kaunis hulgake, wiierendama — nähtawasti kõik, kuuendama — mitte ükski, seitsmendama — ehk leidub mõni weel, kes hästi kawal on; kahesjandama, üheksajandama ja kümneandama — mitte ükski. — Muhameedi usu kombes wõtawad meeste keskel maad — ja egas ka meie wõlgu ei jää — nii, kus kohalt peab pööre tulema?

Maali Mullikas.

—o—

Tähelpanemisewäärt pulm*).

Antakse tšhekiga teada austatud pea- ja kõhu- linna elanikkudele, et kõõgiwõinädala esimesel pühapäewal peale kolmat kella on tähele- ja kuulepanemisewäärt pulm. Peigmees on Madis, kuid mitte see, kes püksata kõrtsi wadis. Ta on lõpetanud auweksliga elukooli ja kaks protokooli. Peigmehe pulmariided on: unemüts, wesipüksid ja puusärk. Pruudi nimi on Tiit, kuid mitte tasane. Ta pulmariided on: sõrnkübar kirjutusfulgedest, särk Kalewi põhikirjast, suitsurõngastest kõrwarõngad ja kääkingad. Pruutpärj on jääroosidest ja õitšewalt noorusest. Pääkšepšekišt sõrnusest on ilustatud komistuskwiwedega. Caulatus sünnib kunstitemplis, isamaa altari ees. Caulatuselt koju sõidetakse merewäe ekipaasiga, mille ette luulehobused rakendatud. Pulmatuppa, mis ilustatud tuulelippudega, minnakse mööda auastmeid. Uste ääres seisawad isikud, kes warustatud kannatusega. Laud on kaetud sissetulekutega. Saali walgustawad rahwawalgustajad. Waasides õitšeb altkäemaksu wõtmine. Seinal ripuwad igapäise elu kitsastes raamidest elawad pildid. Peiupoisteks on: krahw-Intsik ja prits-Jp. Külalisi on igast ilma äärest. Inglismaalt on: ser-Enad, ser-Pentin, ja miis-Jsšipi. Schotimaalt: Mak-Kaki, Mak-ä Latuur. Saksamaalt: herr-Mofrodit, Hispaaniast: don-Nerwetter, Prantsusmaalt: markis-Ett, Türgimaalt: pašha-Tski, Aasiast: han-Sha, Kaukaasjusest: ter-Pentin, ter-Korist, ter-Mometer, Poolamaalt: pan-Dorin, pan-Sion, pan-Tomime, pan-Krott, pan-Kook, Hollandist: vander-Sell, pan-Daal. Kui kõik pulmanaljad läbi, algab pidusöök. Menüü on järgmine: armuwiin ja kibe saatus, Kolumbuse munad, tinoad, jääremarjad, supp-er-fosfaat, wafikawaimustus, ajalehe pardid, susla jäneseid ja linnutee. Peale sööki pannakse toime jalutuskäik mööda waenuwälja. Ohtul on näitemäng ja tširkus. Üles astuwad kõik, kes näitelawalt alla kukkunud. Kaks õkešt-akrobaati tantšiwad kingsepatraadi peal, pilluwad pilkusi, mängiwad eluga ja püüawad anisi. Selle järele tuleb üks soolane soolonommer, mis ette kantakse wiilulil, mille peale tõmmatud kaks wenekeest ja üks näpupass. Siis mängitakse üks lõbus romans kupusarwega. Peale seda algawad üleüldised lõbusused: jookstakse tubakakotis, ronitakse postipeawalitsuse otsa, lõhutakse potikuningat ja weetakse tollipulka. Siis on jälle suur ooper proloogiga, epiloogiga ja kataloogiga. Lõpukš on tulewärg lõkendawast wihašt, hunditulisešt ja hiilgawast seikurorast.

Ära jaadetakse külalised bagaasšis.

—r!

—o—

*) Sarnased pulmad lähewad lähemal ajal väga moodi, iseäranis kaupmeeste hulgas, keda suhkur pankrotti wedanud.

Esimene peatükk.

Lehtmetsa Kaarli ilmutamise raamatust.

Sõit seaga. Kokkusaamine saatanaga. Raamat, õli-koogid. Uued kunstnikud. Tulwaseft riigimeeste tarkuse allikast.

1. Ja ma nägin seitsmesabalist lendawat siga, kes oli kolm kolmakümmend Wisnapuu päka mõõtu pikk ning tema sabade ümbrus hülgas Gailiti pealaena.

2. Ja siga tegi oma suu lahti ja tema keel oli punane kui Kingisepa süda, tema kärs ümar-gune ja hülgas, kui Tõnissoni püksimööp, tema hambad walged, kui maaliitlaste mõtted, tema saba puhas, kui sõjawäe haigemaja majanduseülema südamietunnistus ja ta ütles: „Mis kurat ja norutad, ega sa riigikoguse ikkagi ei pääse — harjuta en-nast magama nii palju kui tahad. Paremt istu mu selga!“ Ja ma istusin.

3. Ja see saba hakkas kärtsema Narwa ko-sena kuhu Tõnisson üleriiklised elektri-apparaadid sisse wirutanud ja ma märkasin, et lendaw emis end uueaegseft kirjandusjodist kõrwuni täis oli lõr-pinud.

4. Ja siga ütles: tee oma silmad lahti, tõmbo kõrwa trumminahad pingule, wajuta müts süga-wamalt pähe, et sa teda kiirel lennul ära ei kaota ning pane tallese. mis kuuled ja näed.

5. Ja ma panin tallese...

6. Ja waata, ma nägin, et kõik wana ka-lendri pühade munad olid wärwitud — harilikkel surelikkel lepakoorte, kaselehtede ning sibulakoorte abil, sest wärw oli kallis, kuna ministritel puhta piirituselakiga üle olid wõõbatud, sest ministri mu-nad ei ole tepe sellest päewast enam harilikud, kui ta nimetuise sai.

7. Siis sündis, et mulle saatan karusellil wastu kihutas ja ta wõttis ühe suure Rasputini naha sisse köidet raamatu ja ütles:

8. „Säh... Ioe see raamat enne läbi, kui sa nägemisti nägema hakkad,“ ja ma wastasin: „Oleme rääkinud“ ja wõtsin selleinatse raamatu wastu ja nägin, et sinna olid sissekirjutatud nii-jugused seadused ja paragrahvõid, mis täitmist ei leia ja mis suuremalt osalt wanust tsaariaegseift seaduseift ümber on kirjutatud ja ma küsisin: „Isand Saatan, kas pean selle raamatu ära sööma?“

9. Ja Saatan ütles: ei mitte, selle raamatu peab lendaw siga ära sööma, sest ta on tepe suus wiha ja kõhus magus — ja ma sain üpris kur-waks, sest ma hakkasin ju wähehaawal nägemisti nägema ja märkasin, kuis wõilännikud ent liha-kintfud üle piiri wõimumeestele wäliswaluutat too-ma komandeeritakse.

10. Aga siis ütles Saatan: Ära nuta. Sest waata: kui õlikoogid pärale jõuawad, siis hakka-wad wabariigi lehmäde sabadest lüpsma ja sa wõid oma kõhu täis imeda. Sest mina ütlen sulle, et

siis õnnis aeg kätte jõuab, kui õlikoogid pärale jõuawad — siis ei ole meil enam ei kunsti ega muusikat tarwis. Pallase kunstikool sulutakse, muu-sikameeste kõrid pigistatakse kinni. Siis jõuab aeg, mil wafikas sabaga momentaalselt wõimumeeste kabinetit seintele kewad-wärwilisi lõhnawaid pillta maalib, ent osaw wilepuhuja Joonas kutsutakse wõimumeestele sinfooniat mängima. Siis on wa-litsemas täielik kultuurlik wabariik, kus riigime-hed ka raamatuid ei tarwita, waid oinasabast en-di peajudesse diplomaatlist tarkust lutsutawad — peale ema niisast wõõrdumist.

11. Ja Saatan pani oma suu kinni ja sõi-tis edasi.

12. Ja ma sõitsin neid teid, kus kurat Gai-litiga kord õõsel ümber ratsutas — kus siurulind ent lendaw siga mul hapust naisest jutustas...

13. Siis ajas lendawate sigade ema omad lõuad lahti ja ma kuulsin rõhkimist, mis kajas läbi kewadeõhu kui õpetlik loeng inwaliidide pensiooni seaduseft.

14. Ja ma nägin nägemist ja kuulsin kuul-mist. Ja ma pigistasin oma püksirihma kõwemini kinni ja meie lendamine edasi seaga. Lendawa seaga.

(Järgneb 2. peatükki.)

—o—

Hm... saate aru?

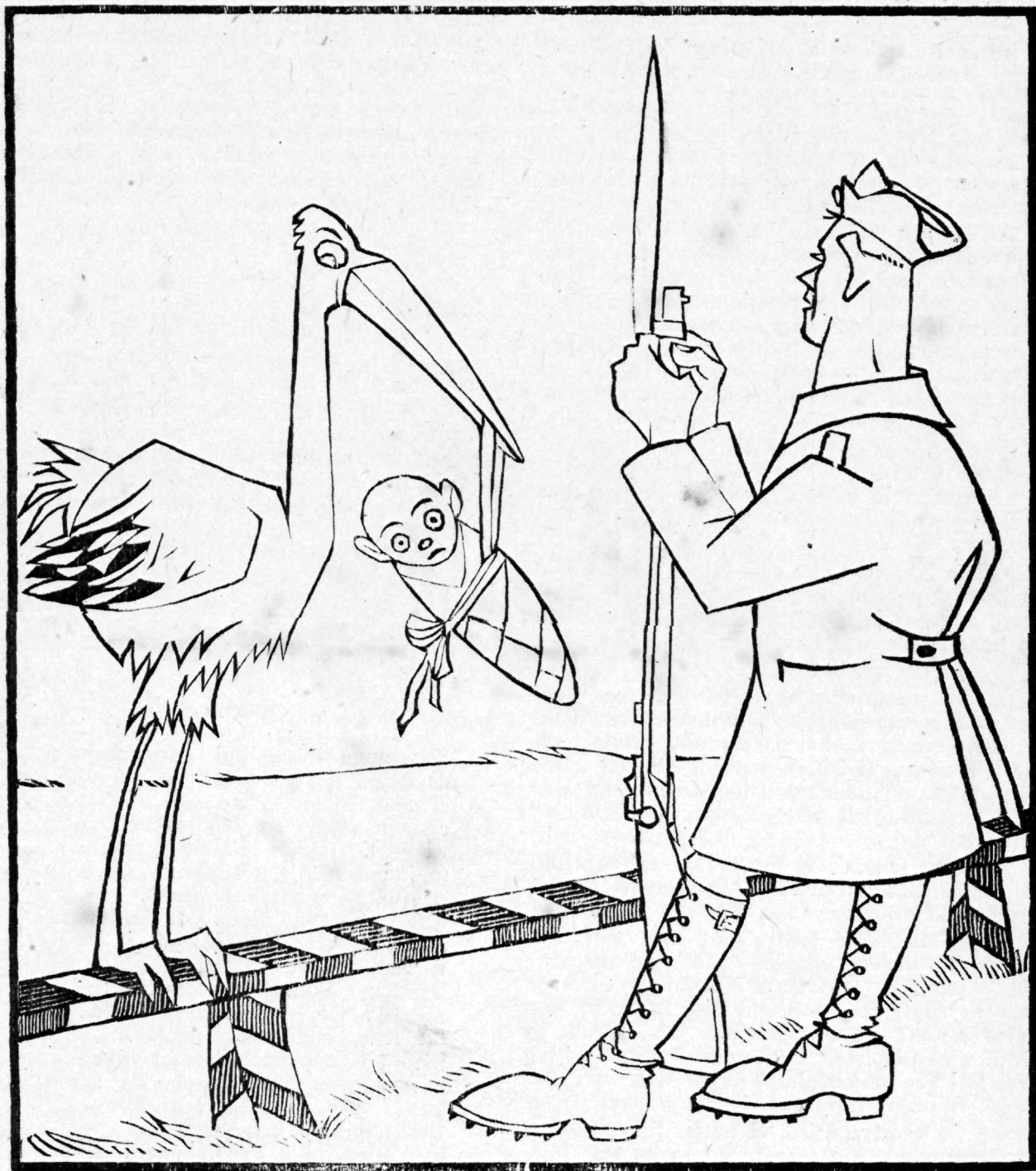
Kupleed.

Seltskonna daam, kui marmorkuju on külm, ei hires põle film, ei näol lõbulained uju — eeskujuks seab tad kõõblus-ilm. Ei flirt, ei wiin, ei õhwoitfeerid, ta juures pole edu leind on süütad tema hinge leerid. Kuid wahel... hm... te saate aru? „Noh, kuhu sa siis lähed jälle?“ Nii küsib Arnolt tihti isa. Ja Arno süütalt wastab talle: „Läen tundi — kodu õppus wisa!“ Ja Arno kapiist rahja wõtab, saab tänawal, kaob raamat põue ja wilistades sinna tõttab, kus... hm... te saate aru? Üks tähtis isik alamatest, tööil olles ausat nõudis meelt. „Te mustus peske mahja kätelt ja olge ikka õigel teel. Kõik altkäemaksud ja muud pahjed, ma juurdeni kihun wälja ja ei tee mingifugust wahet!..“ Kuid ise... hm... te saate aru?

Juhs Barcarollo.

—o—

Gori joonistus. E. Isoki puulõige.

KEWADE PIIRI PEAL.

„Stop! Pidage kinni!.. Meil on luba väljamaalt ainult niisugusi tarbeaineid sisse wedada, mida me ise valmistada ei saa!“

Järgmine „MEIE MATS“ nr. 14 ilmub laup. 23. aprillil.

Ilmub k.-ü „M. Matsi“ kirjastusel. Wast. toim. G. Tõnisson (Gori). A.Kümme! (end. G. Kalla) trükk, Tall.